

Den allmänna löneavgiften

- **En dold skatt på arbete**

Författare:

Erik Bengtzboe, juni 2021.

Bakgrund

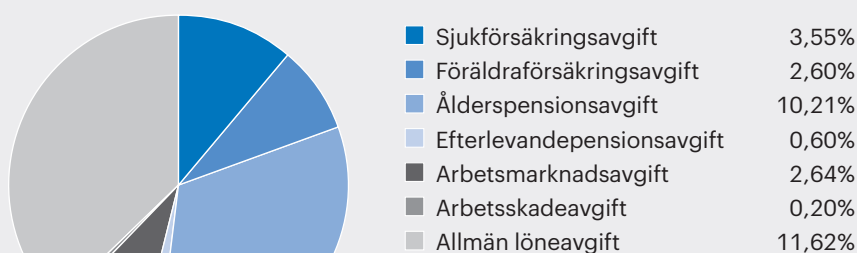
Sverige har idag bland världens högsta skatter¹. Ett skatteuttag som till största del motiveras av att det ska täcka det stora offentliga åtagandet som politiker genom åren har utlovat medborgarna, men också i viss mån av att det ska styra människors beslut samt att det ska möjliggöra att resurser omfördelas människor emellan. De höga skatterna vi idag har i Sverige ställer höga krav på att det offentliga leverera på sina löften.

Ett synligt, transparent och legitimt uttag av skatt är nödvändigt för att upprätthålla förtroendet för det offentliga. Skatter och skatteuttag är även en fråga om demokrati. Till stor del avgörs maktfördelningen mellan medborgare och stat just genom skatten. Få vet dock hur mycket de betalar i skatt idag. Undersökningar visar att 9 av 10 löntagare underskattar hur hög skatten på deras lön är². Skattebetalare som underskattar hur mycket skatt de betalar kan också komma att ställa för låga krav på att deras skattepengar används på bästa sätt. Det blir också svårt för väljare att avgöra hur exempelvis behovet av höjda eller sänkta skatter ser ut när man lever i ovisshet om hur hög skatten är.

Arbetsgivaravgifterna

Arbetsgivaravgiften introducerades på 1960-talet i Sverige och var inledningsvis begränsad till ett par procents påslag på lönen. Men arbetsgivaravgifterna växte snabbt under 1960- och 1970-talen för att 1974 passera 20 procents påslag på bruttolönen och redan 1977 var samma siffra 30 procent. Idag utgår statliga arbetsgivaravgifter på 31,42 procent ovanpå lönen för de flesta, arbetande pensionärer och ungdomar har en reducerad arbetsgivaravgift. Många kollektivavtal ger i realiteten ännu högre arbetsgivaravgifter (som dock är kopplade till generösare ersättningar för löntagaren). Arbetsgivaravgiften är uppdelade i flera olika delar. Ungefär en tredjedel utgörs av ålderspensionsavgiften, ungefär en tredjedel utgörs av sjukförsäkrings-, föräldraförsäkrings-, arbetsmarknads- och arbetsskadeavgift, och den sista tredjedelen utgörs av det som kallas för en allmän löneavgift på 11,62 procent ovanpå lönen, vilken inte är kopplat till några förmåner eller socialförsäkringar alls utan utgör en ren skatt. För egenföretagare utgår istället för arbetsgivaravgift en så kallad egenavgift, som är något lägre än arbetsgivaravgiften. Egenavgiften uppgår till 28,97 procent och även här ingår den allmänna löneavgiften på 11,62 procent.³

Figur 1. Arbetsgivaravgifter 2021 (% påslag på bruttolön)

Källa: Skatteverket.

1) OECD.

2) Underskattade skatter (Svenskt Näringsliv, 2015).

3) Skatteverket.

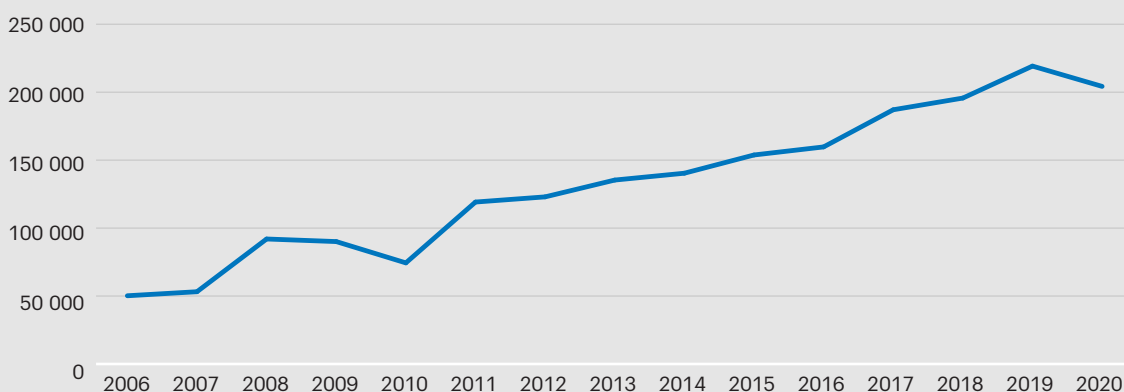
De indirekta skatterna på arbete som arbetsgivaravgifterna utgör borde tydligare redovisas för löntagare för att öka transparensen, så skattebetalarna vet hur mycket de betalar i skatt. I vilken utsträckning arbetsgivaravgifterna är skatt eller respektive försäkring går att debattera. Det går dock inte att förbise att den allmänna löneavgiften utgör en ren skatt på lön, men som inte redovisas för löntagaren. Det är en dold skatt på arbete.

Den dolda skatten – den allmänna löneavgiften

Den allmänna löneavgiften på 11,62 procent som utgår på alla löner är en ren skatt som den enskilde arbetstagaren aldrig ser i sitt lönekuvert eller sin deklaration. Den ger inte rätt till några förmåner i socialförsäkringssystemet men utgör en del av arbetsgivaravgiften. De senaste åren

har den allmänna löneavgiften blivit en kassako för staten. Totalt genererar den intäkter till staten på över 200 miljarder kronor årligen. Det kan jämföras med de direkta löneskatterna på arbete (kommunalskatt och statlig inkomstskatt) som varje år drar in strax över 660 miljarder kronor. Skatteuttaget på lön via löneavgiften har också kraftigt ökat de senaste åren, från 50 miljarder år 2006 till över 200 miljarder år 2020.⁴ Det är en stor skattehöjning på arbete som skett de senaste 15 åren, mer eller mindre utan politisk debatt och utan att hårt arbetande skattebetalare varit medvetna om det.

Figur 2. Allmänna löneavgiften (miljarder kr)

Källa: Ekonomistyrningsverket.

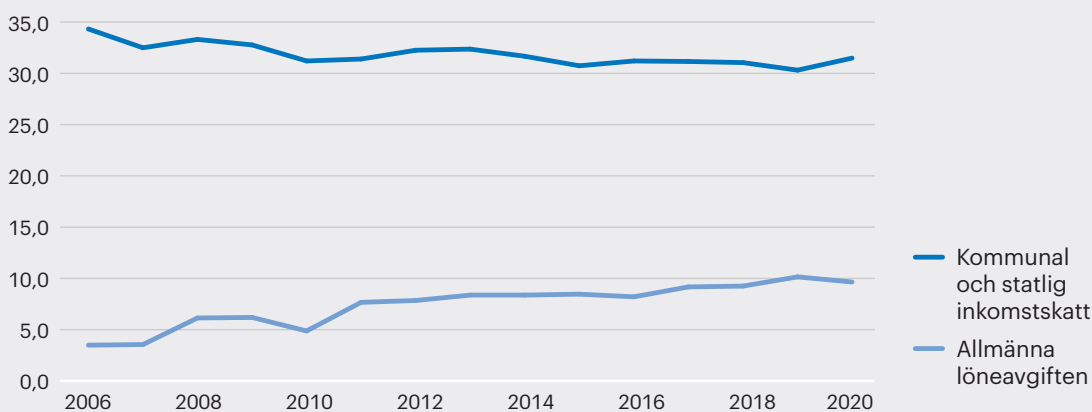
4) Ekonomistyrningsverkets rapporter om utfall av statens inkomster. 2020 och 2019 prognossiffror som kan komma justeras.

Sedan 2006 har skatterna på lön tagit stor plats i den politiska debatten. Alliansens jobbskatteavdrag var en bärande del av regeringarna Reinholdts ekonomiska politik med substantiella skattesänkningar på löner vilket för en medelinkomsttagare innebar uppmot en hel månadslön extra i lön efter skatt varje år. Jobbskatteavdragen som skulle leda till fler arbetade timmar och ökade ekonomiska drivkrafter till arbete var dock kraftigt ifrågasatta av den dåvarande oppositionen. Trots regeringsskiftet har dock jobbskatteavdragen blivit kvar, om än med viss modifika-

tion. Sedan 2006 har alltså skattebördan i form av de direkta skatterna på arbete sjunkit, och det totala skattetrycket har sjunkit från 45,9 procent 2006 till 42,6 procent år 2020. Men samtidigt har alltså den dolda skatten på arbete ökat (Fig 3).

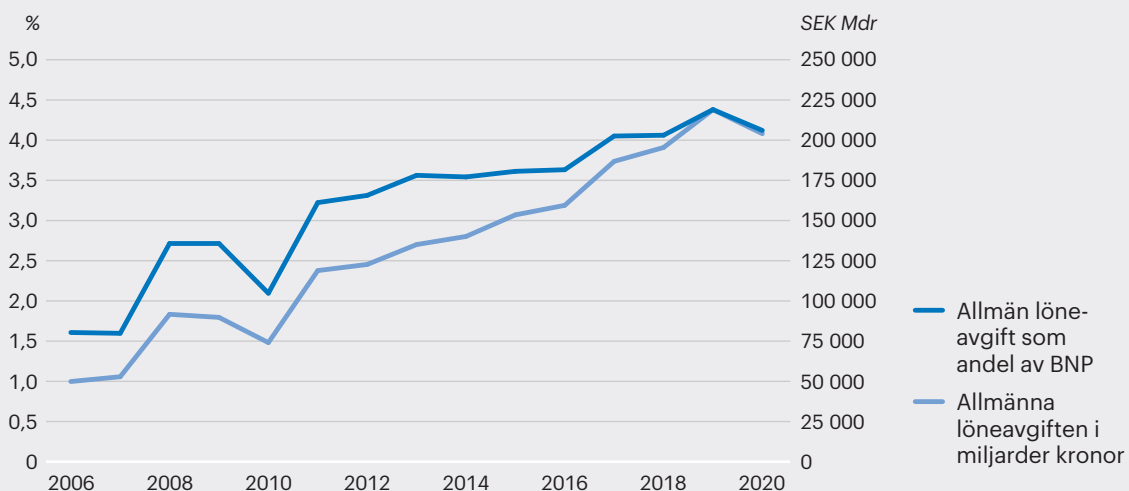
Den dolda skatt på lön som den allmänna löneavgiften utgör har det senaste decenniet blivit en stor intäktskälla för staten. Från att år 2006 ha motsvarat drygt 1,6 procent av BNP har den mer än fördubblats och motsvarar år 2020 över 4,1 procent av BNP (Fig 4).

Figur 3. Direkta skatter på arbete samt den allmänna löneavgiften över tid som andel av det totala skatteuttaget (%)

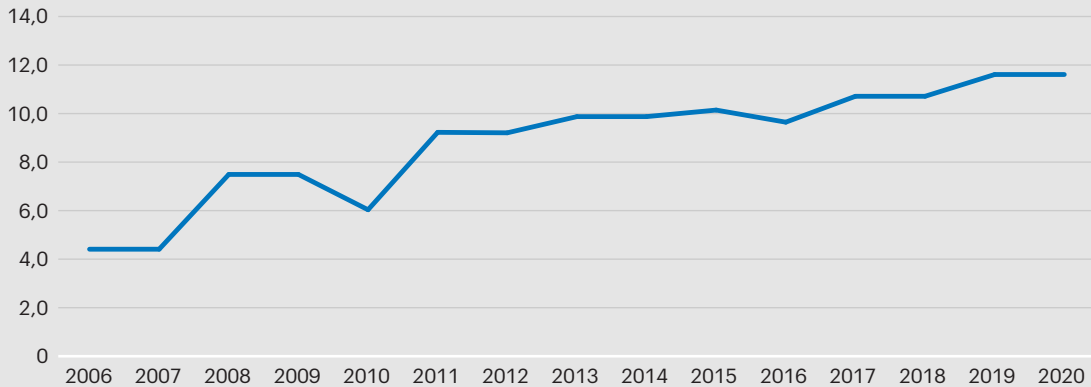
Källa: Ekonomistyrningsverket.

Figur 4. Allmänna löneavgiften

Källa: Ekonomistyrningsverket.

Figur 5. Allmänna löneavgiften, påslag på bruttolön (%)

Källa: Skatteverket.

Det är en stor skattehöjning som har skett när den allmänna löneavgiften ökat från 4,4 procent på lönen år 2006 till dagens 11,62 procent. Ökningarna har skett såväl under Alliansregeringar som under Socialdemokratiskt ledda regeringar.

Skatt är idag den största utgiften för de flesta löntagarna i Sverige, och den dolda skatten utgör en avsevärd del av skatten. För en vanlig medelinkomsttagare handlar det om betydande belopp i ren skatt som döljs och maskeras bakom de sociala avgifterna varje år. En löntagare med medianinkomst betalar varje år 44 200 kronor i skatt bara via den allmänna löneavgiften⁵. Detta utöver den kommunalskatt man redan betalar på 87 300 kronor per år (efter jobbskatteavdrag). Faktum är alltså att den dolda skatten på arbete, som den allmänna löneavgiften är, utgör en stor del av den skatt som en medelinkomsttagare betalar på sin lön. Den allmänna löneavgiften är i realiteten en statlig inkomstskatt redan från de lägsta inkomsterna på nästan 12 procent av lönen, men som ytterst få är medvetna om att de betalar.

Policyrekommendationer

För att säkerställa legitimiteten för skattesystemet och öka skattebetalarnas insikt om hur mycket skatt man betalar behöver en rad justeringar genomföras.

- **Synliggör arbetsgivaravgifterna på lönebeskedet.** Genom att synliggöra arbetsgivaravgifter på lönebeskedet och i deklarationen får löntagare enklare en korrekt bild om hur deras skattesituation ser ut.
- **Separera tydligt avgifter till socialförsäkringar från skatter.** Med en tydlig uppdelning i arbetsgivaravgifterna mellan avgifter till socialförsäkringssystemet och skatter är staten transparent och ärlig med vilka skatter som tas ut på lön, och vilka avgifter som betalas till specifika förmåner.
- **Låt en allmän statlig löneskatt ersätta den allmänna löneavgiften.** Benämnen den allmänna löneavgiften för vad den i verkligheten är, nämligen en allmän statlig löneskatt.

5) Medianinkomst 31 700 kronor per månad år 2019 enligt SCB.

Vi jobbar för lägre skatter
och minskat slöseri
med skattepengar.

Skattebetalarna:

Skattebetalarnas Förening | Box 3319 | 103 66 Stockholm
Tel: 08-613 17 00 | www.skattebetalarna.se | info@skattebetalarna.se